

СТАНОВИЩЕ

От: Доц. д-р Радосвета Стоянова Андреева-Борисова д.м., ръководител катедра "Детска дентална медицина", ФДМ, МУ – Варна, член на научно жури, съгласно заповед № Р-109-248 /18.05.2018 г. на Ректора на МУ-Варна.

Относно: Дисертационен труд на тема: „**Орални изяви при деца с вродени сърдечни малформации**” за присъждане на образователната и научна степен „**Доктор**” по научна специалност „**Детска стоматология**“ професионално направление **7.2. Стоматология**, област на висше образование **7. Здравеопазване и спорт**.

Автор: Д-р Теодора Владимирова Николова, докторант на самостоятелна подготовка към катедра „Детска дентална медицина” на Факултет по дентална медицина, Медицински университет-Варна.

Научен ръководител: Доц. д-р Радосвета Стоянова Андреева-Борисова д.м.

Научен консултант: Доц. д-р Петър Шивачев, д.м..

Представеният ми за разглеждане дисертационен труд е написан на 175 страници. Онагледен е с 11 таблици, 26 фигури и 6 приложения. Библиографията включва 310 литературни източници, от които 19 са на кирилица и 291 на латиница.

Библиографската справка е съвременна, преобладават заглавия от последните десет години. Изложението е поднесено подробно и с правилна последователност на отделните глави, на висок научен стил. Дисертационният труд е със спазена структура и съдържа всички задължителни елементи: въведение, литературен обзор, цел и задачи, материал и методи, резултати и обсъждане, заключение, изводи, библиография и приложения.

Актуалността на разработваната тема е застъпена както във **въведението**, така и в самия литературен обзор, в които докторантката посочва, че много от хроничните заболявания в детска възраст се свързват с влошено орално здраве. Кариесът и пародонталните заболявания имат имат високи нива на разпространение и са отговорни за болки в оралната област, загубата на зъби, както и представляват рискови фактори за други системни усложнения, особено сред децата. Децата с ВСМ са в неравностойно положение, защото поради водещото си заболяване, развитието на орални заболявания при тях може да изложи на риск общото състояние.

Литературният обзор е съвременен, достатъчен по обем и тематично съответства на поставените задачи. Анализирани са научната литература относно етиологията, патогенезата, разпространението, рисковите фактори и профилактиката на кариеса и гингивалното възпаление в детска възраст. Разгледани са подробно оралните изяви, специфичните рискови фактори и особеностите при денталното лечение на деца с ВСМ. Д-р Николова добре познава и дискутира проблемите, свързани с избраната тема. Анализирани и посочени са нерешените проблеми на тази нарастваща група пациенти с вродени сърдечни малформации.

Целта е формулирана точно и ясно. Изпълнението на целта се реализира чрез пет основни **задачи**. За изпълнението на задачите са използвани съвременни документални, клинични, социологически, експериментални и статистически методи.

Материалът е достатъчен, за да се изведат достоверни и репрезентативни резултати. Методиките са добре подбрани и адекватно насочени към всяка от

поставените задачи. За целите на настоящия дисертационен труд са анализирани клиничните орални статуси на общо 100 деца, отговорите на 200 анкетирани родители и 100 анкетирани дипломирани дентални медици, средните стойности на ендогенна киселинност на лабораторно изследваните 5 медикамента, използвани в детската кардиология.

По първа и втора задача се извършват клинични прегледи и биват изчислявани и сравнявани съответните репрезентативни индекси.

По трета задача се събират чрез пряка анкета, анализират се и се сравняват отговорите на родители на деца с ВСМ, с тези на родители на здрави контроли.

По четвърта задача чрез пряка анкета се проучват опита на денталните медици при приема на деца с ВСМ в стоматологичния кабинет.

По пета задача се установява ерозивния потенциал на някои перорални медикаменти, назначавани за продължително лечение на деца с ВСМ.

Резултатите са добре описани и придружени от достатъчно таблици и фигури. Правилно са подбрани използваните статистически методи, което е предпоставка за достоверността на направените заключения.

След анализ на резултатите от първа и втора задача, д-р Николова установява, че децата с ВСМ са в неравностойно положение спрямо здравите си връстници, що се касае до индексите, обективизиращи оралното здраве. Това налага същите да бъдат по-интензивно профилактирани и навременно санирани, да не се допуска влошаване нивото на орално здраве, тъй като усложненията биха могли да затрашат живота им.

Резултатите от анкетните проучвания по трета и четвърта задача установяват неудовлетвореност на родителите на децата с ВСМ от получената до момента дентална помощ от децата им, както и неподготвеност на денталните медици да посрещнат нуждите на тази специфична група пациенти в детската дентална медицина.

Резултатите по пета задача потвърждават данните от специализираната литература и доказват високия ерозивен потенциал на всички изследвани медикаменти за перорално лечение на пациенти с ВСМ. Това налага активна и навременна дентална профилактика на тази рискова група пациенти.

Обсъждането на резултатите съпоставя логически данните от собствените изследвания и намерените резултати от литературните източници. Заключениета и изводът съответстват на получените резултати.

Приносите от разработения труд са актуални и приложими в практиката.

Приноси с оригинален характер:

1. За първи път у нас се провежда клинично проучване върху разпространението и интензитета на кариозното заболяване сред деца с ВСМ.
2. За първи път у нас се провежда клинично проучване върху разпространението на зъбна плака и гингивално възпаление сред деца с ВСМ.
3. За първи път у нас се проучват нагласата и удовлетвореността на родители на деца с ВСМ спрямо получената до момента дентална помощ за децата им.
4. За първи път у нас се проучват опитът и нагласата на денталните медици към лечение на деца с ВСМ
5. За първи път у нас се изготвя оригинален комплекс от профилактични мерки, насочени към дентални пациенти с ВСМ.

6. Доказва се, че във всички групи медикаменти, включвани в системната медикаментозна терапия на пациенти с ВСМ, има представители с кисела природа.

Дисертационният труд е осъществен изцяло от дисертантката под ръководството на научния ръководител и научния консултант. Във връзка с дисертационния труд авторката е популяризирала научните си разработки в 3 публикации. Д-р Николова е водещ автор във всички включени в представения списък научни разработки. Към представения окончателен вариант на дисертационния труд нямам критични бележки. Препоръчвам на д-р Николова да популяризира резултатите от своя труд чрез публикуване на получените резултати в специализирани списания и провеждане на следдипломни лекции със специализанти.

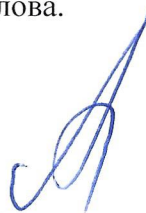
Авторефератът отговаря на изискванията на закона за развитие на академичните кадри. Няма пропуски в приложената от д-р Теодора Николова документация. Отговаря на изискванията на ЗРАСРБ, ППЗРАСРБ и Правилника за условията и реда за придобиване на научните степени и заемане на академични длъжности във Факултет по дентална медицина, Медицински Университет „Проф. Д-р Параскев Стоянов“- Варна.

В заключение: Дисертационният труд на д-р Теодора Николова *“Орални изяви при деца с вродени сърдечни малформации ”* е собствен принос към науката. Научният труд, както и публикациите по темата доказват, че дисертантката притежава теоретични знания по третирания проблем и умения за самостоятелно провеждане на изследвания. Целта и поставените задачи са успешно изпълнени. Особено ценни са предложените оригинални протоколи за профилактика и лечение на деца с ВСМ.

Ще гласувам убедително с „Да“ за присъждането на образователната и научна степен „ДОКТОР“ на д-р Теодора Николова и препоръчвам на уважаемото Научно жури да присъди научната и образователна степен „Доктор“ по научната специалност „Детска стоматология“ на д-р Теодора Владимирова Николова.

03.07.2018 г., гр.Варна

Подпис:

/Доц. д-р Радосвета Андреева, д.м./